

Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság
5.Bhar.373/2012/8. szám

A Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság Budapesten, a 2013. június hó 26. napján megtartott nyilvános ülésen meghozta a következő

ÍTÉLETET:

A csalás büntette és más bűncselekmény miatt I.r. vádlott és társai ellen indított büntetőügyben a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 23.Bf.XXII.6719/2011/16. számú ítéletét az I. r. vádlott tekintetében ***megváltoztatja.***

Az I. r. vádlottat bűnösnek mondja ki csalás büntetében (Btk. 318. § (1) bekezdés és (5) bekezdés a) pont), egyben a közbizalom elleni bűncselekményénél mellőzi a bűnsegédi elkövetésre utalást.

Az I. r. vádlottat halmazati büntetésül 6 (hat) hónap börtönbüntetésre ítéli, melynek végrehajtását 2 (kettő) évi próbaidőre felfüggeszti.

Egyebekben a másodfokú bíróság ítéletét helybenhagyja azzal, hogy annak bevezető részéből mellőzi 2012. március 13. napjának tárgyalási napként történő feltüntetését.

A harmadfokú eljárás során felmerült 6.880 (hatezer-nyolcszáznyolcvan) forint bűnügyi költséget az I. r. vádlott viseli.

Az ítélet ellen további fellebbezésnek nincs helye.

INDOKOLÁS:

A Budai Központi Kerületi Bíróság a 2010. október 14. napján kihirdetett ***12.B.XXII.2223/2008/22. számú ítéletével***

Az I.r. vádlottat a Btk.318.§.(1) bekezdésébe ütköző és az (5) bekezdés a/ pontja szerint minősülő jelentős kárt okozó csalás büntette és a Btk.274.§.(1) bekezdés c/ pontja szerint minősülő közokirat-hamisítás büntette miatt - halmazati büntetésül - 1 év börtönbüntetésre ítélte, melynek végrehajtását 3 év próbaidőre felfüggesztette.

A II.r. vádlottat a Btk.318.§.(1) bekezdésébe ütköző és az (5) bekezdés a/ pontja szerint minősülő felbujtóként elkövetett, jelentős kárt okozó csalás büntette, és a Btk.274.§.(1) bekezdés c/ pontjába ütköző felbujtóként elkövetett közokirat-hamisítás büntette miatt - halmazati büntetésül - 1 év 6 hónap börtönbüntetésre ítélte, melynek végrehajtását 3 év próbaidőre felfüggesztette.

A III.r. vádlottat a Btk.318.§.(1) bekezdésébe ütköző és az (5) bekezdés a/ pontja szerint minősülő felbujtóként elkövetett, jelentős kárt okozó csalás büntette, és a Btk.274.§.(1) bekezdés c/ pontjába ütköző felbujtóként elkövetett közokirat-hamisítás büntette miatt - halmazati büntetésül - 1 év 6 hónap börtönbüntetésre ítélte, melynek végrehajtását 3 év próbaidőre felfüggesztette.

Rendelkezett ítéletében a bűnügyi költség viseléséről is, melynek keretében az I.r. vádlottat 29.085 Ft megfizetésére kötelezte.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az I.r. vádlott és védője elsődlegesen felmentésért, másodlagosan enyhítésért, a II.r. és a III.r. vádlottak és védőik felmentés érdekében jelentettek be fellebbezést.

A Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság a 2012. április 3. napján tartott fellebbezési tárgyaláson kihirdetett **23.Bf.XXII.6719/2011/16. számú ítéletével** az elsőfokú bíróság ítéletét mindhárom vádlott tekintetében megváltoztatta.

Az I.r. vádlottat az ellene emelt 1 rb. a Btk.318.§.(1) bekezdésébe ütköző és az (5) bekezdés a/ pontja szerint minősülő - helyesen - csalás büntette miatt emelt vád alól felmentette.

A II.r. és a III.r. vádlottak vagyon elleni cselekményét csalás büntettének nevezte meg.

Az I.r. vádlott közbizalom elleni cselekményét bűnsegédként elkövetettnek minősítette.

A III.r. vádlott vagyon elleni és közbizalom elleni cselekményét bűnsegédként elkövetettnek minősítette.

Az I.r. vádlott vonatkozásában a büntetés halmazati jellegére utalást mellőzte, és 1 év időtartamra próbára bocsátotta.

A II.r. vádlott börtönbüntetésének tartamát 6 hónapra, a III.r. vádlott börtönbüntetését 1 évre, mindkét vádlott esetében a próbaidő tartamát 2 évre enyhítette.

Az elsőfokú eljárásban elmerült bűnügyi költségből az I.r. vádlottat 16.250 Ft, a II.r. vádlott 26.250 Ft, a III.r. vádlottat 26.625 Ft megfizetésére kötelezte. 35.532 Ft tekintetében pedig azt állapította meg, hogy annak megfizetésére a II.r. és a III.r. vádlottak egyetemlegesen kötelesek.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

A másodfokú eljárásban felmerült 96.700 Ft bünyügyi költségből az I.r. vádlottat 41.230 Ft, a II.r. vádlottat 31.420 Ft, a III.r. vádlottat 24.050 Ft megfizetésére kötelezte.

A másodfokú bíróság ítélete ellen az ügyész az I.r. vádlott terhére bűnösségének 1 rb. a Btk.318.§.(1) bekezdésébe ütköző és az (5) bekezdés a/ pontja szerint minősülő csalás bűntettében történő megállapítása végett és súlyosításért, halmazati büntetésként végrehajtásában felfüggesztett szabadságvesztés kiszabásáért jelentett be fellebbezést.

Fellebbezését azzal indokolta, hogy az I.r. vádlott vásárolt már gépkocsit, a vásárlás ügymenetével, következményeivel tisztában volt. Tudta, hogy a vádbeli ügyletnél tulajdonosként ő lesz megjelölve, a gépkocsit a III.r. vádlott csak az ő engedélyével használhatja és a lízingdíj fizetéséhez a csekkek is az ő lakására érkeznek.

A szerződéskötés körülményeiből alappal nem hihette, hogy a lízing részleteit a III.r. vádlott fogja fizetni, különben a III.r. vádlott nem kérte volna arra, hogy ne ő, hanem az I.r. vádlott vegye meg a gépkocsit. Aki legális vásárlást kíván lebonyolítani, az saját nevére vásárol és maga fizeti a felvett hitel részleteit. Abból a körülményből, hogy a III.r. vádlott nem akarta, hogy neve az adásvételhez és a hitelügyletkezhez kapcsolódjon, az I.r. vádlott tudatában fel kellett merülnie, hogy a III.r. vádlott nem fogja az ügylet anyagi terheit viselni, és nem akar utolérhető lenni a lízingcég számára.

Ha pedig e körülményeknek az I.r. vádlott tudatában fel kellett merülniük, joggal nem hihette, hogy a III.r. vádlott a szerződésben vállalt kötelezettségét teljesíteni fogja.

A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség a BF.879/2012/2. számú átiratában és képviselője a nyilvános ülésen az ügyészi fellebbezést fenntartotta.

Álláspontja szerint az első-és másodfokon eljáró bíróságok az eljárást a perrendi szabályok megtartásával folytatták le. Az elsőfokú bíróság a vád tárgyává tett cselekmények elbírálásához szükséges bizonyítékokat feltárta és értékelte, a tényállás a történeti események vonatkozásában megalapozott volt.

Bár a másodfokú bíróság bizonyítást vett fel, azonban annak eredménye a történeti tényállásban érdemi változást nem hozott, ebben a részben a másodfokú bíróság a megállapított tényállást nem módosította. Így a tényállás a harmadfokú eljárásban is irányadónak tekinthető.

Az első-és másodfokú bíróság álláspontja között az I.r. vádlott tudattartamának jogi megítélésében volt eltérés.

A másodfokú bíróságnak az ítélete 6. oldal 1. bekezdésében részletezett okfejtése szerint az I.r. vádlottnak tisztában kellett lennie azzal, hogy a gépkocsi az ő nevére kerül, és az ügyletben nem kezesként fog részt venni. Azonban a másodfokú bíróság álláspontja szerint - bár az I.r. vádlott saját nyilatkozata szerint sem ismerte a II.r. és a III.r. vádlott anyagi körülményeit - alappal következtethetett arra, hogy

nála jobb anyagi körülmények között élnek, és a III.r. vádlott a törlesztő részleteket helyette folyamatosan fizetni fogja. Így álláspontja szerint az I.r. vádlottat csupán nagyfokú gondatlanság terheli.

A másodfokú bíróságnak ezt az okfejtését nem tartotta alaposnak.

Ahogy a bíróság maga is kifejtette, a vádlottnak legkésőbb a szerződés megkötésekor tudnia kellett, hogy az ügyletben nem mint kezes fog részt venni, és nem is úgy vett részt. Ebből következően az I.r. vádlott tudatában elkerülhetetlenül fel kellett merülnie annak a kérdésnek, hogy a gépkocsi ténylegesen a II.r. vádlotté lesz, akkor mi szükség van az eladó a Kft, és mindenekelőtt a hitelt biztosító a Zrt1. tudatos megtévesztésére.

Az I.r. vádlott korábban már vásárolt gépkocsit, így tisztában volt azzal, hogy az adásvétel milyen jogokkal és kötelezettségekkel jár, így pontosan tudta, hogy egy olyan megtévesztésen alapuló jogügyletben működik közre, ahol a III.r. vádlott helyett saját nevében és személyében vállal kötelezettséget.

A vádlott saját maga nyilatkozta, hogy nem ismerte a II.r. és a III.r. vádlott jövedelmi viszonyait, bár a másodfokú bíróság annak ellenére is azt állapította meg, hogy az I.r. vádlott alappal következtethetett arra, hogy a II.r. és a III.r. vádlottak nála jobb körülmények között él.

Ezt az érvelés több okból is tévesnek tartotta. Nem tartotta oszthatónak azt az álláspontot, hogy azt a személyt, aki kifejezetten tudva, hogy egy megtévesztő, így eleve jogellenes ügyletben vesz részt, pusztán a másik fél ígérete alapján, és nálánál vagyonosabbnak tűnő körülményei miatt az okozott kárban csupán nagyfokú gondatlanság terheli, és mentesülhet a büntetőjogi felelősség alól.

De jelen esetben az I.r. vádlott maga jelentette ki, hogy nem ismerte a II.r. és a III.r. vádlottak jövedelmi viszonyait.

Abból a körülményből, hogy egy munkahellyel és rendszeres jövedelemmel nem rendelkező személy időnként egy másik személytől használt, vagy esetleg gyerekek esetében kinőtt ruhákat kap, a másik személy kifejezett vagyonos voltára, és egy egyértelműen megtévesztésen alapuló milliós ügyletben a megtévesztő fél fizetési szándékára és képességére alappal következtetni nem lehet.

Álláspontja szerint helytállóan járt el az elsőfokú bíróság, amikor az I.r. vádlott felelősségét csalás büntetében is megállapította, és felfüggesztett börtönbüntetést szabott ki vele szemben.

A másodfokú eljárásban az I.r. vádlott felmentése és próbára bocsátása téves jogi következtetésen alapult.

Ezért a másodfokú bíróság ítéletének megváltoztatását indítványozta azzal, hogy a harmadfokú bíróság mondja ki bűnösnek az I.r. vádlottat csalás büntetében is (Btk.318.§.(1)(5) bekezdés a/ pontja), és vele szemben felfüggesztett börtönbüntetést szabjon ki.

Az I.r. vádlott védője a harmadfokú nyilvános ülésen azt fejtette ki, hogy az I.r. vádlott csak a nevét adta a jogügyletbe, mert a II.r. vádlottal jó barátságban volt,

aki segítette őt és családját. A II.r.vádlott arra kérte meg az I.r. vádlottat, hogy fia autóvásárlásánál legyen kezes. Ennek az I.r. vádlott eleget is tett, de ő csak aláírta az iratokat.

A másodfokú bíróság az I.r. vádlott tudattartalmára folytatott le bizonyítást, és helyesen állapította meg, hogy nem követett el csalást. Megjegyzendő, hogy jogtalan haszonszerzési célzata sem volt, mivel a III.r. vádlottnak kellett a gépkocsi.

Indítványozta a másodfokú bíróság ítéletének helybenhagyását.

Az ügyész által bejelentett fellebbezés alapos.

Az ügyészi fellebbezés folytán a harmadfokú bíróság a másodfokú bíróság ítéletét és az azt megelőző első-és másodfokú eljárást a Be.387.§.(1) bekezdése alapján bírálta felül.

Ennek során megállapította, hogy az első-és másodfokú bíróság a perrendi szabályok betartásával járt el. Az elsőfokú bíróság a vád tárgyává tett bűncselekmények elbírálása szempontjából releváns bizonyítékokat feltárta, azokat egyenként és összességükben is értékelte, mérlegelte, az általa megállapított tényekből további tényekre is helyesen következtetett.

Az elsőfokú bíróság a felvett bizonyítás alapján lényegében megalapozott tényállást állapított meg.

A másodfokú bíróság az ügyben bizonyítást vett fel, de ez alapján az I.r. tudattartalmára levont helytelen ténybeli következtetésekkel egészítette ki a tényállást.

A Be.388.§.(1) bekezdése alapján a harmadfokú bíróság a határozatát arra a tényállásra alapítja, amelynek alapján a másodfokú bíróság a megtámadott ítéletét hozta, kivéve, ha ez a tényállás megalapozatlan.

A harmadfokú bíróság a másodfokú bíróság által irányadónak tekintett tényállást részben megalapozatlannak találta, így azt a Be.388.§.(2) bekezdése alapján az iratok tartalma és a helyes ténybeli következtetések levonása után az alábbiak szerint tartotta szükségesnek helyesbíteni:

- A másodfokú ítélet 9. oldal 3. bekezdés 2. és 3. mondatát kirekeszti, és helyébe az alábbiakat illeszti: az I.r. vádlottnak a szerződésmegkötésekor sem lehetősége, sem szándéka nem volt az abban foglaltakat teljesíteni.
- Az elsőfokú ítélet 4. oldal 3. bekezdés első mondatában, és a 7. bekezdés első mondatában a hitelt folyósító pénzintézet nevét a Zrt2-re pontosítja.

Az így kiegészített és pontosított tényállás már minden szempontból megalapozottá vált, így az irányadó volt a Be.388.§.(1) bekezdése alapján a harmadfokú eljárásban is.

Az elsőfokú bíróság a szükséges részletességgel eleget tett az indokolási kötelezettségének is, számot adott arról, hogy mely bizonyítékokat miért, milyen körben fogadott el, melyeket milyen okból vetett el.

A másodfokú bíróság ezzel szemben helytelen ténybeli következtetéssel állapította meg, hogy az I.r. vádlottat a szerződés megkötésekor kizárólag „nagyfokú gondatlanság” terhelte.

A rendelkezésre álló bizonyítékok alapján egyértelműen megállapítható, hogy az I.r. vádlott tisztában volt azzal, hogy a hitelből vásárolt gépkocsi a nevére kerül, tulajdonosként kerül a szerződésben feltüntetésre, ugyanakkor sem anyagi lehetősége, de szándéka sem volt a törlesztő részleteket fizetni, hiszen vallomása szerint ezért is vitte el a csekkeket a II.r. terhelthez. Így már a hitelszerződés megkötésekor tudta, hogy egy megtévesztő jogügyletben vesz részt. A II.r. és a III.r. terheltek tényleges anyagi helyzetét nem ismerte, az elenyésző értékű ajándékokból pedig alappal nem feltételezhette, hogy a III.r. terhelt vagyonos személy, és helyette teljesíteni fogja a szerződésből fakadó kötelezettségeit.

Egyidejűleg a harmadfokú bíróság kirekeszti a másodfokú bíróság ítélete 10. oldal 3. bekezdésében lévő ezzel ellentétes következtetéseket.

Az elsőfokú bíróság okszerűen következtetett az I.r. vádlott bűnösségére, és törvényes volt a vagyon elleni bűncselekmény minősítése is, szemben a másodfokú bíróság felmentő rendelkezésével.

Az I.r. vádlott a sértett céggel úgy kötött 2.200.000 Ft értékben hitelszerződést, hogy a szerződés megkötésekor nem volt reális lehetősége, de szándéka sem a szerződés teljesítésére, a felvett hitel visszafizetésére.

Magatartásával megvalósította a Btk.318.§.(1)(5) bekezdés a/ pontja szerint minősülő, jelentős kárt okozó csalás bűntettét.

Okszerűen következtetett az elsőfokú bíróság az I.r. vádlott esetében a közbizalom elleni bűncselekménynél is a bűnösségére, és e cselekmény minősítése is törvényes volt. Tévedett a másodfokú bíróság, amikor az I.r. vádlott e bűncselekményét bűnsegédként elkövetettnek minősítette. Nem osztotta a harmadfokú bíróság a másodfokú ítélet 10. oldal 2. bekezdésében szereplő, ezzel kapcsolatos jogi indokolást.

A Btk.274.§.(1) bekezdés c/ pontja szerint minősülő közokirat-hamisítás bűntettét követi el, aki közreműködik abban, hogy jog vagy kötelezettség létezésére, megváltozására vagy megszűnésére vonatkozó valótlan adatot, tényt vagy nyilatkozatot foglaljanak közokiratba.

A c/ pont szerint a közokirat-hamisítás bűntettét tehát mindazon személy elkövetheti, aki közreműködik abban, hogy jog vagy kötelezettség létezésére, megváltozására vagy megszűnésére vonatkozó valótlan adatot, tényt vagy nyilatkozatot foglaljanak közokiratba.

Nem fogadható el a másodfokú bíróság leszűkítő értelmezése. A közreműködés sokkal tágabb fogalom, melybe beletartozik mindazon személyek szándékos tevékenysége, akik a valótlan adat, tény, vagy nyilatkozat közokiratba foglalása érdekében - tudva annak valótlan tartalmáról - bármely aktív magatartást kifejtenek.

A „közreműködik” megjelölés nem szűkíthető le a bejegyzési kérelmet benyújtó megjelölésre, így nemcsak a bejegyzési kérelem benyújtója lehet tette a cselekménynek, hanem mindazok, akik a bejegyzésre jogosult hatóság megtévesztésében aktívan közreműködtek.

Az I.r. vádlottnak az adásvételi szerződés aláírásakor tisztában kellett lennie azzal, hogy a gépkocsira vonatkozó tulajdonjoga bejegyzésre került a közhiteles - és ekként közokiratnak minősülő - gépjármű-nyilvántartásba. A szerződés aláírásával közreműködött abban, hogy a nyilvántartásba valótlan adat kerüljön bejegyzésre. Magatartása így nem bűnsegédi, hanem tettesi magatartás volt.

Az elsőfokú bíróság jórészt helyesen jelölte meg az I.r. vádlott esetében a büntetés kiszabása során figyelembe vehető bűnösségi körülményeket. Ezeket a másodfokú bíróság tévesen egészítette ki - a harmadfokú bíróság szerint helytelenül megállapított - bűnsegédi elkövetés enyhítőkénti értékelésével, és ugyancsak helytelenül hivatkozott arra, hogy mellőzni kellett a halmazat súlyosítókénti értékelését, mivel erre az elsőfokú bíróság egyébként hivatkozott.

További enyhítő körülményként látta értékelhetőnek a harmadfokú bíróság, hogy az I.r. vádlott a cselekmény elkövetését ténybelileg beismerte, és a másodfokú bíróság ítéletének kihirdetése óta bekövetkezett, egy évet meghaladó időmúlást.

Az így kiegészített és pontosított bűnösségi körülményekre figyelemmel a harmadfokú bíróság úgy ítélte meg, hogy az I.r. vádlottal szemben a Btk.37.§-ában meghatározott büntetési célok eléréséhez szabadságvesztés kiszabása szükséges.

Ennek mértéke megállapításánál azonban figyelembe kellett venni az elkövetett bűncselekmény, és a vádlott személyében rejlő társadalomra veszélyességen, valamint feltárt bűnösségi körülményeken túlmenően azt is, hogy a másodfokú bíróság a II.r. és a III.r. vádlottakkal szemben az elsőfokú bíróság által kiszabott szabadságvesztés és a próbaidő tartamát is enyhítette. Ezért a harmadfokú bíróság a cselekmény elkövetésekor hatályos büntető törvény rendelkezései alapján a Btk.87.§.(1)(2) bekezdés d/ pontjának alkalmazását tartotta indokoltnak, mert így lehetett olyan tartamú szabadságvesztést megállapítani az I.r. vádlottal szemben, ami a belső arányosság követelményeinek is megfelel.

Az I.r. vádlottal szemben így kiszabott szabadságvesztés végrehajtási fokozatát Btk.43.§.a/ pontja értelmében börtönben határozta meg.

A harmadfokú bíróság szerint alaposan feltehető, hogy a büntetési célok a szabadságvesztés végrehajtása nélkül is elérhetők, ezért a Btk.89.§.(1)(3) bekezdései alapján a végrehajtást próbaidőre felfüggesztette.

Mindezekre tekintettel a harmadfokú bíróság a másodfokú bíróság ítéletét a Be.398.§.(1)(2) bekezdései alapján részben megváltoztatta, míg egyéb törvényes rendelkezéseit a Be.397.§. alapján helybenhagyta.

Észlelte a harmadfokú bíróság, hogy a másodfokú bíróság az ítélete bevezető részében tárgyalási napként tüntette fel 2012. március 13. napját, holott akkor érdemi tárgyalást nem tartott, ezért e napnak feltüntetését mellőzni kellett.

A harmadfokú eljárásban az I.r. vádlott kirendelt védőjének díjaként bünyügyi költség merült fel, melynek megfizetésére a Be.385.§. alapján alkalmazott Be.381.§.(1) bekezdése, illetve a Be.338.§.(1) bekezdése alapján az I.r. vádlottat kötelezte.

Budapest, 2013. év június hó 26. napján

Máziné dr. Szepesi Erzsébet sk.
a tanács elnöke

dr. Magócsi István sk.
előadó bíró

Zólyominé dr. Törő Erzsébe sk.
bíró

A Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság 5.Bhar.373/2012/8. számú ítéletében írt változtatással a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 23.Bf.XXII.6719/2011/16. számú ítélete az I.r. vádlott vonatkozásában 2013. év június hó 26. napján jogerőre emelkedett és a szabadságvesztés kivételével végrehajtható.

Budapest, 2013. év június hó 26. napján

Máziné dr. Szepesi Erzsébet sk.
a tanács elnöke

A kiadmány hitelül:
Czibere Éva
tisztviselő